

การส่งเสริมการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ
สำหรับเกษตรกรในพื้นที่อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

The Promotion of Palian Pepper Cultivation to Increase Economic Value
for Farmers in Palian District, Trang Province

นักสวรรณ เลี่ยมนิมิตร¹ สกุรัตน์ หาญศึก¹ และรัตนา อุ่จันท์^{2*}

Napassawan Liamnimitr¹, Sakulrat Hansuek² and Rattana Unjan^{2*}

¹หลักสูตรพืชศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย นครศรีธรรมราช 80110

²หลักสูตรธุรกิจเกษตร สาขาเกษตรประยุกต์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย นครศรีธรรมราช 80110

¹Plant Science Program, Department of Agricultural Science, Faculty of Agriculture
Rajamangala University of Technology Srivijaya, Nakhon Sri Thammarat, Thailand 80110

²Agribusiness Program, Department of Agricultural Science, Faculty of Agriculture
Rajamangala University of Technology Srivijaya, Nakhon Sri Thammarat, Thailand 80110

*Corresponding author: napassawan.l@rmutsv.ac.th

Received: August 17, 2022

Revised: December 20, 2022

Accepted: January 17, 2023

Abstract

This research aimed to study 1) some basic economic and social information of farmers, 2) planting system, 3) marketing system and 4) factors affecting the cultivation of Palian pepper to increase economic value, as well as to study the problems and obstacles in promoting the cultivation of Palian pepper and guidelines for promoting the cultivation of Palian pepper in Palian district, Trang province. Data were collected from 21 pepper farmers in Palian district through questionnaires. The collected data were analyzed with descriptive statistics including percentage, mean, standard deviation and inferential statistics that included T-test and F-test. The research findings revealed that the majority of farmers were female (57.10%), with an average age of 55.33 years and hold a bachelor's degree or higher. Their average household size was 3.61 people, with 1.95 persons farming. Their monthly income was 18,095.23 Baht and their debt was 374,117.64 Baht. The vast majority (81.00%) were BAAC members who watched and followed agricultural news on television on a daily basis. In terms of Palian pepper planting system, the farmers had an average of 2.57 years of experience in pepper cultivation, with a total holding area of 10.52 rai and an average of 1.71 rai of pepper planting. Their cultivation was primarily for sale without prior training in pepper farming. The cultivation was monoculture and propagated through cuttings. The cement column was at a distance of 2x2 meters, with an average of 1.85 plants per hold. They used groundwater sources. There was no soil nutrient analysis and the farmers mostly used organic fertilizers. The average period between harvests was 13.50 months after

planting and next harvest time was average 3.50 months. Regarding Palian pepper market system, it was discovered that all farmers knew where to sell their products by selling to merchants in the village. They first got the pepper prices from their neighbors. Pepper sold as fresh pepper prices can be negotiated by farmers. There was a firm that sells pepper products. Farmers have never been taken advantage of when selling their production, and payment was made in cash.

Factors affecting Palian pepper cultivation found that farmers' opinions on the impact were the highest in two elements, which were investment and return (average 4.75), and promotion/support (mean 4.71). Marketing (mean 4.02) and technology received the most positive responses (mean 3.85). The analysis of opinion levels on factors affecting technology, cultivation of Palian pepper varieties, investment and return, marketing and promotion/support classified by gender, age, educational level, the number of agricultural household members, income, debt status, and group or institutional membership in agriculture were found to have statistically significant differences ($p \leq 0.01$). Furthermore, farmers still lack academic knowledge in production, leading to the promotion technique of promoting knowledge through production training based on academic principles and promoting the processing of pepper in dried chili form in order to increase economic value.

Keywords: promotion, Palian pepper, economic value

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกรระบบการปลูก และระบบการตลาด ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนเพื่อเพิ่มมูลค่าทางด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการส่งเสริมการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน ในพื้นที่อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกไทยในพื้นที่อำเภอปะเหลียน จำนวน 21 ราย รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน ได้แก่ การทดสอบแบบที (T-test) และการทดสอบแบบเอฟ (F-test) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57.10) เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 55.33 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.61 คน

ทำการเกษตรเฉลี่ย 1.95 คน รายได้เฉลี่ย 18,095.23 บาทต่อเดือน มีหนี้สินเฉลี่ย 374,117.64 บาทต่อครัวเรือน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.00) เป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเกษตรจากโทรทัศน์ และมีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเกษตรทุกวัน ระบบการปลูกพริกไทยสายพันธุ์ปะเหลียนพบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกพริกไทยเฉลี่ย 2.57 ปี มีพื้นที่ถือครองทั้งหมดเฉลี่ย 10.52 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกพริกไทยเฉลี่ย 1.71 ไร่ แหล่งพันธุ์เริ่มปลูกครั้งแรกได้มาจากในหมู่บ้าน ปลูกเพื่อจำหน่ายเป็นหลัก โดยไม่เคยผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการปลูกพริกไทยมาก่อน ลักษณะการปลูกเป็นเชิงเดี่ยว ต้นพันธุ์ใช้การปักชำ มีการใช้ค้ำเสาปูน ปลูกระยะ 2x2 เมตร เฉลี่ย 1.85 ต้นต่อค้ำ ใช้แหล่งน้ำบาดาล ไม่มีการวิเคราะห์ธาตุอาหารดิน ใส่ปุ๋ยอินทรีย์เป็นส่วนใหญ่ ระยะเวลาเก็บเกี่ยวผลผลิตครั้งแรกหลังปลูกเฉลี่ย 13.50 เดือน และเก็บเกี่ยวผลผลิตครั้งต่อไปเฉลี่ย 3.50 เดือน

ระบบการตลาดพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนพบว่า เกษตรกรทั้งหมดทราบแหล่งจำหน่ายผลผลิต โดยขายให้กับพ่อค้าในหมู่บ้าน สืบทาราคาจำหน่ายจากเพื่อนบ้าน จำหน่ายพริกไทยเป็นพริกไทยสด เกษตรกรสามารถต่อรองราคาได้ มีการรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิตพริกไทย เกษตรกรไม่เคยถูกเอาเปรียบในการจำหน่ายผลผลิต และรูปแบบการจำหน่ายเป็นเงินสด

ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนพบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อผลกระทบอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการลงทุนและผลตอบแทน (ค่าเฉลี่ย 4.75) และด้านการส่งเสริม/สนับสนุน (ค่าเฉลี่ย 4.71) ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่อผลกระทบอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 4.02) และด้านเทคโนโลยี (ค่าเฉลี่ย 3.85) ผลการวิเคราะห์ระดับผลกระทบของปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนด้านเทคโนโลยี ด้านการลงทุนและผลตอบแทน ด้านการตลาด และด้านการส่งเสริม/สนับสนุน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ที่ทำการเกษตร รายได้ ภาวะหนี้สิน และการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสถาบันการเกษตร พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq 0.01$) และเกษตรกรยังขาดองค์ความรู้ทางวิชาการในการผลิต นำไปสู่แนวทางในการส่งเสริม คือ การส่งเสริมความรู้ด้วยการฝึกอบรมการผลิตตามหลักวิชาการ และการส่งเสริมการแปรรูปพริกไทยในรูปแบบพริกแห้ง เพื่อเพิ่มมูลค่าทางการตลาด

คำสำคัญ: การส่งเสริม พริกไทยสายพันธุ์ปะเหลียน
มูลค่าทางเศรษฐกิจ

คำนำ

พริกไทยเป็นพืชเมืองร้อน มีถิ่นกำเนิดเดิม คือ ประเทศอินเดีย บริเวณเทือกเขาทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ ต่อมาได้กระจายพันธุ์สู่ประเทศพม่า พริกไทยจัดเป็นประเภทเครื่องเทศและสมุนไพร มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Piper nigrum* Linn. วงศ์ Piperaceae พริกไทยเป็นพืชที่มีอายุยืน จัดอยู่ในประเภทไม้เลื้อย สูงประมาณ 5 เมตร ลักษณะของลำต้นจะเป็นข้อ ๆ ลักษณะของใบพริกไทยจะมีสีเขียวสด ใบใหญ่คล้ายใบโพ ส่วนลักษณะของดอกพริกไทยจะมีขนาดเล็ก ออกช่อดอกตรงข้อของลำต้น มีลักษณะเป็นพวง ซึ่งจะมีเมล็ดกลม ๆ ติดกันอยู่เป็นพวงสำหรับประเทศไทย พริกไทยถือเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญชนิดหนึ่ง โดยนิยมปลูกพริกไทยกันมากในจังหวัดจันทบุรี ตราด และระยอง (Chanthaburi Horticultural Research Center, 2015)

สำหรับพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนนั้นเดิมพ่อค้าชาวจีนนำมาปลูกที่ตำบลทุ่งยาว และตำบลหงษ์สตาร์ อำเภอบะเหลียน จังหวัดตรัง ลักษณะเด่นของพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน คือ กลิ่นหอม เผ็ดร้อน สีเข้ม ค่อนข้างป้อม ใบหนา ผลแก่สีแดงเข้ม ในอดีตจังหวัดตรังได้ชื่อว่าเป็นที่ปลูกพริกไทยได้มากจนเป็นสินค้าส่งออกที่ทำรายได้สูง และเป็นที่ยอมรับในกลุ่มชาวต่างประเทศว่าพริกไทยตรังมีคุณภาพดีเยี่ยม โดยมีชื่อว่า Trang pepper เป็นที่รู้จักกันทั่วไปในตลาดยุโรป พริกไทยพันธุ์ปะเหลียนปลูกมากทางภาคใต้ของประเทศไทย และถูกนำไปปลูกและขยายพันธุ์ที่จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดใกล้เคียง ปัจจุบันพริกไทยในประเทศไทยมีอยู่ 4 สายพันธุ์ 1) พริกไทยสายพันธุ์

ปะเหลียน 2) พริกไทยสายพันธุ์จันทบุรี 3) พริกไทยสายพันธุ์มาเลเซียและซาราวัก และ 4) พริกไทยสายพันธุ์ซีลอน ปัจจุบันยังมีชาวบ้านปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนอยู่บ้าง เกษตรกรที่ปลูกพริกไทยจะมีรายได้สูงกว่าการปลูกพืชชนิดอื่น ๆ แต่พบว่าเกษตรกรเพียงร้อยละ 30 เท่านั้นที่ปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน (Nonsi, 1988) ทำให้ผลผลิตของพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค นอกจากนี้ยังพบว่า ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นเมื่อพิจารณาถึงสาเหตุที่ทำให้ผลผลิตต่ำและมีคุณภาพที่ไม่สม่ำเสมออาจเกิดจากหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโต ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ สำหรับพื้นที่ที่มีการปลูกพริกไทยติดต่อกันมาเป็นเวลานาน มักประสบปัญหาต้นพริกไทยทรุดโทรมและมีผลผลิตต่ำ ทั้งนี้สาเหตุประการหนึ่งซึ่งมาจากการจัดการธาตุอาหารและน้ำที่ไม่ถูกต้อง เหมาะสม และตรงตามความต้องการของต้นพริกไทย อีกทั้งยังมีการเข้าทำลายของโรคพืช โดยเฉพาะโรคที่เกิดจากเชื้อสาเหตุในดิน เช่น โรครากเน่าและโคนเน่าที่เกิดจากเชื้อรา *Phytophthora palmivora* Dastur กิ่งพันธุ์ที่ใช้ยังมีอัตราการรอดและความสมบูรณ์ต่ำ ทำให้ระยะในการให้ผลผลิตช้าตามไปด้วย อีกทั้งแปลงปลูกและการจัดการแปลงยังไม่ได้มาตรฐานเดียวกัน โดยมาตรฐานเหล่านี้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม และความเชื่อมั่นของผู้บริโภค ซึ่งทำให้มีโอกาสนในการขายสินค้าได้มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เห็นภาพรวมของการผลิตพริกไทยพันธุ์ดังกล่าวทั้งระบบ การศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและสำรวจข้อมูลระบบการปลูก ระบบตลาด รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกษตรกรตัดสินใจปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน พร้อมทั้งศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน ในพื้นที่อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ซึ่งยังเป็นการอนุรักษ์พันธุ์กรรมและส่งเสริมการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน เพราะพริกไทยสายพันธุ์นี้เป็นพืชพื้นเมืองของ

จังหวัดตรัง และเป็นเครื่องเทศที่มีเอกลักษณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นที่ต้องการของตลาดในประเทศ

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกรระบบการปลูก ระบบการตลาด ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูก และแนวทางในการส่งเสริมการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน ในพื้นที่อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

วิธีดำเนินการวิจัย

พื้นที่ในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ศึกษา คือ อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการพบและปลูกพริกไทยสายพันธุ์ปะเหลียน ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะและเป็นที่ต้องการของตลาด ทั้งการบริโภคโดยตรงและใช้เป็นส่วนประกอบของยาสมุนไพรที่สำคัญ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ประชากรในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน ในพื้นที่อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ซึ่งมีทั้งหมด 21 ราย ทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง และกำหนดให้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (Structured questionnaire) จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยคำถามแบบปิด (Close ended questionnaire) และคำถามแบบเปิด (Open ended questionnaire) แบ่งออกเป็น 5 ส่วน เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคม บางประการของเกษตรกร เป็นข้อคำถามปลายปิด

ส่วนที่ 2 ระบบการปลูกพริกไทยสายพันธุ์ปะเหลียน ทำการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ขนาดพื้นที่เพาะปลูก แหล่งที่มาของพันธุ์ วัตถุประสงค์ในการปลูก ความรู้และประสบการณ์ในการปลูก ระบบการเพาะปลูก ตลอดจนการเก็บเกี่ยวผลผลิต ซึ่งเป็นทั้งข้อคำถามแบบปลายเปิด และปลายปิด

ส่วนที่ 3 ระบบการตลาดพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน ประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ แหล่งจำหน่าย การสืบทอดราคา ลักษณะการจำหน่าย การรวมกลุ่มจำหน่าย และรูปแบบการจำหน่าย เป็นทั้งข้อคำถามแบบปลายเปิดและปลายปิด

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนเพื่อเพิ่มมูลค่าทางด้านเศรษฐกิจ ในพื้นที่อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ประกอบด้วย 4 ด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านเทคโนโลยี ด้านการลงทุนและผลตอบแทน ด้านการตลาด และด้านการส่งเสริม/สนับสนุน ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจดังกล่าว ลักษณะคำถามเป็นการใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตั้งแต่สำคัญมากที่สุดถึงสำคัญน้อยที่สุด ดังนี้

ข้อเลือก	คะแนน
มีผลมากที่สุด	5
มีผลมาก	4
มีผลปานกลาง	3
มีผลน้อย	2
มีผลน้อยที่สุด	1

เกณฑ์การแปลผล ใช้เกณฑ์การแปลผลตามหลักเกณฑ์การแบ่งแบบใช้อันตรภาคชั้นโดยใช้คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด ผลลัพธ์ที่ได้หารด้วยจำนวนชั้นที่แบ่ง ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้คะแนนสูงสุด คือ 5 และคะแนนต่ำที่สุด คือ 1 แบ่งระดับชั้นออกเป็น 5 ระดับ ค่าอันตรภาคชั้นที่ได้ คือ 0.80 และนำมากำหนดขอบเขตมัธยฐานในการอ่านช่วงค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.21-5.00 หมายถึง มีผลในระดับมากที่สุด

3.41-4.20 หมายถึง มีผลในระดับมาก

2.61-3.40 หมายถึง มีผลในระดับปานกลาง

1.81-2.60 หมายถึง มีผลในระดับน้อย

1.00-1.80 หมายถึง มีผลในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนของเกษตรกร ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิดผู้ตอบแบบสัมภาษณ์มืออิสระ ในการตอบคำถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งเป็นทั้งข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้จากแหล่งต่าง ๆ อาทิ จากห้องสมุดมหาวิทยาลัย หน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และข้อมูลปฐมภูมิที่ทำการรวบรวมในภาคสนามจากเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย โดยได้ดำเนินการทำหนังสือถึงต้นสังกัดเพื่ออนุมัติลงพื้นที่ เข้าถึงในพื้นที่อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยแล้วจึงสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และสถิติอนุมาน ได้แก่ การทดสอบแบบที (T-test) และการทดสอบแบบเอฟ (F-test) ตามลักษณะของคำถามในส่วนต่าง ๆ และเพื่อตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ระบบการปลูกพริกไทยสายพันธุ์ปะเหลียน โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ระบบการตลาดพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ

ส่วนที่ 4 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน ได้แก่ การทดสอบแบบที (T-test) และการทดสอบแบบเอฟ (F-test)

ส่วนที่ 5 วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนของเกษตรกร โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ

โดยมีสมมติฐานการวิจัย คือ ระดับผลกระทบของปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน ด้านเทคโนโลยี ด้านการลงทุนและผลตอบแทน ด้านการตลาด และด้านการส่งเสริม/สนับสนุน มีความแตกต่างกันตามลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

ผลการวิจัย

ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 57.10) มีอายุเฉลี่ย 55.33 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า (ร้อยละ 42.90) มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.61 คน ทำการเกษตรเฉลี่ย 1.95 คน รายได้เฉลี่ย 18,095.23 บาทต่อเดือน มีหนี้สินเฉลี่ย 374,117.64 บาทต่อครัวเรือน เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.00) เป็นสมาชิกกลุ่มหรือสถาบันเกษตรกร โดยเป็นสมาชิก ธ.ก.ส. มากที่สุด (ร้อยละ 100.00) รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเกษตรจากโทรทัศน์ (ร้อยละ 43.70) และมีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเกษตรทุกวัน (ร้อยละ 47.60)

ระบบการปลูกพริกไทยสายพันธุ์ปะเหลียน

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกพริกไทยมาแล้วเฉลี่ย 2.57 ปี มีพื้นที่ถือครองทั้งหมดเฉลี่ย 10.52 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกพริกไทยเฉลี่ย 1.71 ไร่ แหล่งพันธุ์พริกไทยตอนเริ่มต้นปลูกครั้งแรกได้มาจากในหมู่บ้าน (ร้อยละ 55.00) โดยมุ่งเพื่อจำหน่ายเป็นหลัก (ร้อยละ 100.00) เกษตรกรไม่เคยผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการปลูกพริกไทย (ร้อยละ 57.10) เกษตรกรส่วนใหญ่เคยปลูกยางพารามาก่อนปลูกพริกไทย (ร้อยละ 57.10) ลักษณะการปลูกพริกไทยเป็นเชิงเดี่ยว (ร้อยละ 100.00) ลักษณะของต้นพันธุ์ที่ใช้ปลูกเป็นการปักชำ (ร้อยละ 81.00) ลงทุนปลูกพริกไทยเอง (ร้อยละ 71.50) มีการใช้ค้ำเสาปูน (ร้อยละ 100.00) ปลูกระยะ 2x2 เมตร (ร้อยละ 61.90) จำนวนต้นพริกไทยเฉลี่ย 1.85 ต้นต่อค้ำ ใช้แหล่งน้ำบาดาล (ร้อยละ 52.40) ไม่มีการวิเคราะห์ธาตุอาหารดิน (ร้อยละ 52.40) ใส่ปุ๋ยอินทรีย์เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 95.20) เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตครั้งแรกหลังปลูก เฉลี่ย 13.50 เดือน และเก็บเกี่ยวผลผลิตครั้งต่อไป เฉลี่ย 3.50 เดือน

ระบบการตลาดพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรทั้งหมดทราบแหล่งจำหน่ายผลผลิต (ร้อยละ 100.00) โดยจำหน่ายให้กับพ่อค้าในหมู่บ้าน (ร้อยละ 90.50) มีการสืบหาราคาจำหน่ายจากเพื่อนบ้าน (ร้อยละ 100.00) ลักษณะการจำหน่ายเป็นพริกไทยสด (ร้อยละ 100.00) เกษตรกรสามารถต่อรองราคาได้ (ร้อยละ 100.00) มีการรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิตพริกไทย (ร้อยละ 100.00) เกษตรกรไม่เคยถูกเอาเปรียบในการจำหน่ายผลผลิต (ร้อยละ 100.00) และรูปแบบการจำหน่ายเป็นเงินสด (ร้อยละ 100.00)

ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจด้านต่าง ๆ (Table 1) ดังนี้

1. ด้านเทคโนโลยี ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.85) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า ด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น คือ เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกพริกไทยมาก่อน และอยู่ในระดับมาก 4 ประเด็น โดยประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ วิธีปฏิบัติในการปลูกพริกไทยไม่ได้ยุ่งยาก และประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ อากาศปะเหลียน มีสภาพดินน้ำ และสภาพอากาศที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพริกไทยได้

2. ด้านการลงทุนและผลตอบแทน ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.75) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า ด้านการลงทุนและผลตอบแทนทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด 9 ประเด็น โดยประเด็นที่มี

คะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ อุปกรณ์ที่ใช้สามารถหาซื้อได้ง่าย และประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีความเสี่ยงน้อย

3. ด้านการตลาด ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.02) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า ด้านการตลาดอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น คือ ตลาดมีความต้องการมาก และมีตลาดรับซื้อผลผลิตที่แน่นอน ส่วนที่อยู่ในระดับมาก 2 ประเด็นคือ ไม่ต้องจำหน่ายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลาง และเกษตรกรสามารถกำหนดราคาจำหน่ายเองได้

4. ด้านการส่งเสริม/สนับสนุน ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.71) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า ด้านการส่งเสริม/สนับสนุนทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ประเด็น โดยประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ มีหน่วยงานสังกัดจังหวัดตั้ง หลายหน่วยงานคอยช่วยเหลือสนับสนุน และประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีเพื่อนบ้านที่ทำอาชีพนี้มาก่อนคอยให้ความช่วยเหลือและแนะนำ

Table 1 Factors affecting Palian pepper cultivation to increase economic value

Factor	Average	Standard deviation	Level
Technology	3.85	0.72	High
Investment and return	4.75	0.43	Highest
Marketing	4.02	0.68	High
Promotion/support	4.71	0.47	Highest
Total	4.33	0.57	Highest

การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน

ผลการวิเคราะห์ระดับผลกระทบของปัจจัยที่ส่งผลต่อการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนใน 4 ปัจจัยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำการเกษตร รายได้ ภาวะหนี้สิน และการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสถาบันการเกษตร (Table 2) พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.01$) ซึ่ง

เป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ เกษตรกรที่มีลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำการเกษตร รายได้ ภาวะหนี้สิน และการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสถาบันการเกษตร ต่างกัน มีระดับผลกระทบของปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน ในด้านเทคโนโลยี ด้านการลงทุนและผลตอบแทน ด้านการตลาด และด้านการส่งเสริม/สนับสนุน แตกต่างกัน

Table 2 Comparison of factors affecting Palian pepper cultivation technology investment and return marketing and promotion/support for socio-economic classification

Variable	Gender	Age	Education level	Household members	Income	Debt	Membership agricultural group or institution
1. Technology	t=3.257 Sig=0.001**	t=4.695 Sig=0.000**	F=8.643 Sig=0.000**	t=0.695 Sig=0.000**	t=5.524 Sig=0.000**	t=4.984 Sig=0.000**	t=-0.678 Sig=0.499
2. Investment and return	t=2.626 Sig=0.000**	t=3.061 Sig=0.000**	F=11.018 Sig=0.000**	t=0.012 Sig=0.000**	t=6.826 Sig=0.000**	t=9.842 Sig=0.000**	t=0.046 Sig=0.964
3. Marketing	t=2.773 Sig=0.000**	t=5.012 Sig=0.000**	F=14.566 Sig=0.000**	t=0.030 Sig=0.000**	t=8.146 Sig=0.000**	t=7.845 Sig=0.000**	t=-1.873 Sig=0.104
4. Promotion/ Support	t=3.227 Sig=0.000**	t=4.699 Sig=0.000**	F=15.675 Sig=0.000**	t=0.699 Sig=0.000**	t=8.489 Sig=0.000**	t=10.112 Sig=0.000**	t=-0.870 Sig=0.885

**There was a statistically significant difference ($P < 0.01$).

ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) ขาดการจัดอบรมความรู้ให้แก่เกษตรกร

แนวทางในการส่งเสริมการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนในพื้นที่อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

แนวทางในการส่งเสริมการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนเพื่อเพิ่มมูลค่าทางด้านเศรษฐกิจ ตามหลักการส่งเสริมการเกษตร และผลจากการศึกษา ดังนี้

(1) การส่งเสริมการปลูกพริกไทยตามแนวทางการส่งเสริม ในประเด็นที่เกษตรกรและบุคคลเป้าหมาย แม้ว่าการปฏิบัติในรายละเอียดอาจมีความแตกต่างกันไปบ้าง ตามสภาพภูมิสังคมของเกษตรกรและกลุ่มเป้าหมาย แต่ก็ยังอยู่ในขอบเขตหรือแนวทางตามหลักการส่งเสริมการเกษตรที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมการเกษตรไม่หลงทางและไม่

เสียเวลาในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดสอบสมมติฐาน

(2) ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมอาชีพการปลูกพริกไทยดำ โดยหนึ่งในแนวทางการส่งเสริมคือ มีการส่งเสริมการอบรมวิธีการปลูกพริกไทยดำให้กับผู้ที่สนใจ

วิจารณ์ผลการวิจัย

การส่งเสริมการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ในพื้นที่อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ระบบการปลูกพริกไทยสายพันธุ์ปะเหลียน

จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย มีพื้นที่ปลูกพริกไทยเฉลี่ย 1.71 ไร่ แหล่งพันธุ์พริกไทยตอนเริ่มต้นปลูกครั้งแรกได้มาจากในหมู่บ้าน ลักษณะการปลูกพริกไทยเป็นเชิงเดี่ยว ลักษณะของต้นพันธุ์ที่ใช้ปลูกเป็น

การปักชำ มีการใช้ค้ำเสาปูน ปลูกระยะ 2x2 เมตร จำนวนต้นพริกไทย เฉลี่ย 1.85 ต้นต่อค้ำ ใช้แหล่งน้ำบาดาล ไม่มีการวิเคราะห์ธาตุอาหารดิน ใส่ปุ๋ยอินทรีย์เป็นส่วนใหญ่ เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตครั้งแรกหลังปลูกเฉลี่ย 13.50 เดือน และเก็บเกี่ยวผลผลิตครั้งต่อไปเฉลี่ย 3.50 เดือน ซึ่งมีความคล้ายคลึงและแตกต่างกับการปลูกพริกไทยในพื้นที่อื่น ๆ เช่น การปลูกในจังหวัดพิษณุโลก จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดระยอง ดังการศึกษาของ Chingduang (2012) ที่ได้วิจัยและพัฒนาการผลิตพริกไทยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ผลการวิจัยพบว่า การปลูกพริกไทยของเกษตรกรในจังหวัดพิษณุโลกส่วนใหญ่มีพื้นที่ปลูกน้อยกว่า 1 ไร่ แต่ในจังหวัดจันทบุรี และระยอง เกษตรกรใช้พื้นที่ในการปลูกมากกว่า 5 ไร่ ลักษณะของดินที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นดินร่วน มีความลาดชันไม่เกิน 0.2 เปอร์เซ็นต์ ต้นพริกไทยที่เกษตรกรปลูกในพื้นที่ส่วนใหญ่มีอายุ 5-10 ปี โดยปลูกพริกไทย 400 ค้ำต่อไร่ และใช้ระยะปลูก 2x2 เมตร ใช้จำนวนกิ่งพันธุ์ 2 กิ่งต่อค้ำ พันธุ์พริกไทยที่ใช้ปลูกจังหวัดพิษณุโลกเป็นพันธุ์สีลอน ส่วนจังหวัดจันทบุรีและระยองเป็นพันธุ์ชาลาวัด การให้น้ำเป็นระบบลากสายยางรด

ซึ่งลักษณะการปลูกพริกไทยของแต่ละพื้นที่ เลือกใช้พันธุ์พริกไทยที่มีความเหมาะสมกับสภาพดินและสภาพภูมิศาสตร์ของพื้นที่ เช่นเดียวกับการศึกษาของ Khaenamkhaew (2018) ได้ทำการวิจัยเรื่องบ้านชั้นพริกไทยดำ วิธีการปลูกพริกไทยดำเพื่อส่งเสริมอาชีพท้องถิ่น กรณีศึกษาชุมชนบ้านชั้น หมู่ที่ 4 ตำบลกำแพงเขา อำเภอมะเอย จัหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า วิธีการปลูกพริกไทยดำควรเลือกพันธุ์พริกไทยดำให้เหมาะสมกับพื้นที่ ขนาดพื้นที่ที่มากขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการปลูก โดยจะเห็นว่าการปลูกของเกษตรกรในภาคตะวันออก มีพื้นที่ปลูกมากกว่าพื้นที่อื่น ๆ ซึ่งเป็นระบบปลูกเพื่อการค้าเป็นหลัก ส่วนระบบการปลูกมีความคล้ายคลึงกัน

ระบบการตลาดพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับระบบตลาดพบว่า เกษตรกรทั้งหมดทราบแหล่งจำหน่ายผลผลิต โดยจำหน่ายให้กับพ่อค้าในหมู่บ้าน มีการสืบราคาจำหน่ายจากเพื่อนบ้าน ลักษณะการจำหน่ายเป็นพริกไทยสด เกษตรกรสามารถต่อรองราคาได้ มีการรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิตพริกไทย เกษตรกรไม่เคยถูกเอาเปรียบในการจำหน่ายผลผลิต และรูปแบบการจำหน่ายเป็นเงินสด ซึ่งสอดคล้องกับ Sudangnoi and Phakdee (2011) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการการผลิตและการตลาดพริกสดของเกษตรกร ตำบลแหลมทอง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรปลูกพริกส่วนใหญ่มีต้นทุนการตลาดแตกต่างกันตามระดับของพ่อค้า แต่พ่อค้าที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงที่สุด คือ พ่อค้าส่งในท้องถิ่น โดยมีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงถึงร้อยละ 65.85 ในขณะที่ยังคงศึกษาของ Chingduang (2012) ผลผลิตพริกไทยในจังหวัดพิษณุโลกจะจำหน่ายผลผลิตสดทั้งหมด ส่วนจังหวัดจันทบุรีและระยอง จำหน่ายผลผลิตทั้งสดและแห้ง ซึ่งจะมีพ่อค้ามารับซื้อ ณ แหล่งผลิต

เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่อำเภอปะเหลียน มีการรวมกลุ่มในการผลิตพริกไทย ซึ่งเป็นผลดีในการต่อรองราคาผลผลิต ทำให้ได้ราคาที่ดีและไม่ถูกเอาเปรียบจากพ่อค้า ซึ่งระบบดังกล่าวเป็นแนวทางที่ดีและควรมีการส่งเสริมให้กับกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพริกไทยในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทุกด้านมีความสำคัญต่อการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะปัจจัยด้านการลงทุนและผลตอบแทน ซึ่งเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเห็นด้วยในระดับมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์ที่ใช้สามารถหาซื้อได้ง่าย ปลูกครั้งเดียว

สามารถใช้ประโยชน์ได้หลายปี และมีผู้ทำอาชีพนี้ยังมีแหล่งเงินทุนที่พร้อมให้การสนับสนุนแก่เกษตรกรให้ผลตอบแทนเร็ว ราคาผลผลิตสูง คุ่มค่ากับการลงทุนสามารถใช้แรงงานในครัวเรือนได้ ทำให้มีต้นทุนการผลิตต่ำ มีกำไรสุทธิมากกว่าเมื่อเทียบกับอาชีพเกษตรอื่น ๆ และมีความเสี่ยงน้อย

ขณะเดียวกัน การส่งเสริม/สนับสนุน ก็พบว่ามี ความสำคัญมากเช่นกัน โดยมีผลกระทบต่อด้านดังกล่าว ในระดับมากที่สุด ทำให้เห็นว่าการสนับสนุนจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือแม้กระทั่งการให้คำแนะนำจากเกษตรกรที่มีประสบการณ์ ส่งผลต่อการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน ด้านเทคโนโลยี ด้านการลงทุนและผลตอบแทน ด้านการตลาด และด้านการส่งเสริม/สนับสนุน จำแนกตามลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

ผลการวิเคราะห์ระดับผลกระทบของปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนด้านเทคโนโลยี ด้านการลงทุนและผลตอบแทน ด้านการตลาด และด้านการส่งเสริม/สนับสนุน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำการเกษตร รายได้ ภาวะหนี้สิน และการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสถาบันการเกษตร พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p < 0.01$) ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่วางไว้ กล่าวคือ เกษตรกรที่มีลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำการเกษตร รายได้ ภาวะหนี้สิน และการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสถาบันการเกษตรแตกต่างกัน จะมีระดับผลกระทบของปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน ในด้านเทคโนโลยี ด้านการลงทุนและผลตอบแทน ด้านการตลาด และด้านการส่งเสริม/สนับสนุน แตกต่างกัน ซึ่งจากผลการทดสอบสมมติฐานดังกล่าว

นำไปสู่แนวทางในการส่งเสริมการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ตามหลักการส่งเสริมการเกษตร โดยเฉพาะในประเด็นที่เกษตรกรและกลุ่มเป้าหมาย แม้ว่าจะมีการปฏิบัติในรายละเอียดแตกต่างกันไปบ้างตามสภาพภูมิสังคม แต่ก็ยังอยู่ในขอบเขตหรือแนวทางตามหลักการส่งเสริมการเกษตรที่ได้วางไว้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมการเกษตรไม่หลงทางและไม่เสียเวลาในการที่จะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย” (Angkasith and Sreshthaputra, 2010) ซึ่งจากผลการทดสอบสมมติฐาน เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่เห็นวาระดับผลกระทบของปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน ในด้านเทคโนโลยี ด้านการลงทุนและผลตอบแทน ด้านการตลาด และด้านการส่งเสริม/สนับสนุน แตกต่างกันตามคุณลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน อาทิเช่น เกษตรกรเพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของปัจจัยด้านการส่งเสริม/สนับสนุนมีผลต่อการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนมากกว่าเกษตรกรเพศชาย ดังนั้น ในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตพริกไทย จึงต้องให้โอกาสทั้งผู้หญิงและผู้ชายในการเข้ารับ การส่งเสริมอย่างเท่าเทียมกัน เป็นต้น

ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการส่งเสริมการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน คือ ขาดการจัดอบรมความรู้ให้แก่เกษตรกร ดังนั้น แนวทางการส่งเสริมการปลูกพริกไทยจึงต้องเพิ่มการให้ความรู้แก่เกษตรกร โดยการจัดการอบรมให้ความรู้ เป็นแนวทางที่เหมาะสมและเกษตรกรมีความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ Khaenamkhaew (2018) ได้ทำการวิจัยเรื่องบ้านชนพริกไทยดำ: วิธีการปลูกพริกไทยดำเพื่อส่งเสริมอาชีพ ท้องถิ่น กรณีศึกษา ชุมชนบ้านชนหมู่ที่ 4 ตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมอาชีพการปลูกพริกไทยดำ โดยหนึ่ง

ในแนวทางการส่งเสริม คือ มีการส่งเสริมการอบรมวิธีการปลูกพริกไทยดำให้กับผู้ที่สนใจ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน มีความเหมาะสมในการส่งเสริมปลูกในพื้นที่ เนื่องจากใช้เทคโนโลยีที่เกษตรกรเข้าถึงได้ง่าย มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และมีความเสี่ยงในการลงทุนค่อนข้างน้อย ประกอบกับคุณลักษณะของพันธุ์พริกไทยที่มีความต้องการของตลาด คือ นอกจากเป็นพืชอาหารแล้ว ยังมีสรรพคุณเฉพาะทางยาที่ตลาดดังกล่าวมีความต้องการ อย่างไรก็ตาม สำหรับแนวทางในการส่งเสริมการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ให้เป็นไปตามหลักการส่งเสริมการเกษตร โดยเฉพาะในประเด็นที่เกษตรกรและกลุ่มเป้าหมายแม้ว่าจะมีการปฏิบัติในรายละเอียดแตกต่างกันไปบ้างตามสภาพภูมิสังคม แต่ก็ยังอยู่ในขอบเขตหรือแนวทางตามหลักการส่งเสริมการเกษตรที่ได้วางไว้ โดยเฉพาะการส่งเสริมความรู้ด้วยการฝึกอบรมเป็นสิ่งที่จำเป็นมากสำหรับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกไทยในอำเภอปะเหลียน ขณะเดียวกันเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจในการผลิตพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน นอกจากการส่งเสริมการผลิตที่ถูกต้องตามหลักวิชาการแล้วนั้น การส่งเสริมการแปรรูปพริกไทยแห้งเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจการผลิตพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ เกษตรกรยังขาดองค์ความรู้ทางวิชาการที่ถูกต้อง และเห็นว่าการส่งเสริมความรู้ด้วยการฝึกอบรมเป็นสิ่งจำเป็น จึงได้มีข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน ดังนี้

1) ควรมีการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มสำหรับการผลิตพริกไทย และพัฒนาผลิตภัณฑ์จากพริกไทย เพื่อลดความเสี่ยงด้านการตลาด

2) การให้ความรู้ตามหลักวิชาการที่ถูกต้อง การจัดการฝึกอบรมให้ความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัด โดยคำนึงถึงเกษตรกรและกลุ่มเป้าหมายที่ควรให้การส่งเสริม สนับสนุนด้านความรู้ให้เข้าถึงอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

3) หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานท้องถิ่นควรเข้ามาจับตลาดและสนับสนุนมากขึ้น อาทิเช่น สำนักงานเกษตรอำเภอปะเหลียน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการบรรจุเรื่องของแผนส่งเสริมการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนให้กับเกษตรกรเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจต่อไป

นอกจากนั้น ข้อเสนอแนะเพื่อการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจในการผลิตพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน นอกจากการส่งเสริมการผลิตที่ถูกต้องตามหลักวิชาการแล้วนั้น การส่งเสริมการแปรรูปพริกไทยแห้งเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิต ซึ่งจากผลการวิจัยมีการจำหน่ายเฉพาะผลผลิตแบบสดเท่านั้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิจัยการส่งเสริมการปลูกพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ในภาพรวมยังขาดการวิจัยการปลูกพริกไทยในหลาย ๆ ประเด็น ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการปลูกพริกไทยประเด็นต่าง ๆ ที่เจาะลึกมากขึ้น เช่น การศึกษาเกี่ยวกับพริกไทยสายพันธุ์ปะเหลียนตลอดห่วงโซ่ (Supply chain) ตั้งแต่ต้นน้ำในการผลิตกลางน้ำ การแปรรูปเพิ่มมูลค่า และปลายน้ำซึ่งเป็นผู้บริโภคผลผลิต และการจัดการห่วงโซ่การผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน และช่วยให้การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตพริกไทยพันธุ์ปะเหลียนเป็นไปอย่างถูกต้องทิศทางและเหมาะสมต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้ขอขอบคุณคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่ได้ให้ทุนในการทำวิจัยและเอื้อเฟื้อสถานที่ทำวิจัย ขอขอบคุณคณาจารย์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำในการวิจัย การติดต่อประสานงาน การดำเนินงาน จนงานวิจัยสำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- Angkasith, P. and S. Sreshthaputra. 2010. **Concepts and Principles of Agricultural Extension in Document.** Nonthaburi: Agricultural Extension, Sukhothai Thammathirat Open University. 56 p. [in Thai]
- Chanthaburi Horticultural Research Center. 2015. **Optimizing pepper production to reduce the impact of trade liberalization (FTA).** [Online]. Available <http://www.oac.go.th/FTA/PDF/Project/pepper.pdf> (March 23, 2020).
- Chingduang, S. 2012. **Research and Development of Pepper Production to Increase Competitiveness.** Bangkok: Department of Agriculture. 37 p. [in Thai]
- Khaenamkhaew, D. 2018. Ban Chan black pepper: methods of planting black pepper to promote local careers: case study of Ban Chan community, village No.4, Kamphaeng Sao subdistrict, Mueang district, Nakhon Si Thammarat province. **Journal of Academic Network of Graduate Studies Rajabhat University, Northern Region** 10(1): 17-32.
- Nonsi, P. 1988. **Cultivation of Pepper.** Bangkok: Community Agriculture Book Project, Ruangsang Printing. 78 p. [in Thai]
- Sudangnoi, J. and P. Phakdee. 2011. Production management and the marketing of fresh chili of farmers at Tambon Lamthong, Phakdeechumphon district, Chaiyaphum. **KKU Research Journal (GS)** 11(4): 173-182. [in Thai]